

Retningslinjer for serverings-, tobakks- og alkoholhåndtering

2026-2028

Oppdal kommune

Innhold

1	Bakgrunn og forklaring	1
2	Bevilling	1
2.1	Bevillingsperiode	1
2.2	Salgsbevilling	1
2.2.1	Fast bevilling (alminnelig)	1
2.2.2	Enkeltanledning (kortvarig)	1
2.2.3	Nettsalg	1
2.2.4	Utvidet salgsbevilling: Innførsel og produksjon	2
2.2.5	Salgsbevilling for gruppe 2 og 3 (Vinmonopolet)	2
2.3	Skjenkebevilling	2
2.3.1	Ordinær/fast bevilling (alminnelig)	2
2.3.2	For en bestemt del av året (sesongbasert)	2
2.3.3	Enkeltanledning (ambulerende/enkelt - midlertidig tillatelse)	2
2.3.4	Innførsel og produksjon (utvidet skjenkebevilling)	2
2.4	Serveringsbevilling	3
2.5	Søkeprosess og krav	3
2.5.1	Styrer og stedfortreder – salg og skjenking	3
2.5.2	Styrer (daglig leder) og stedfortreder – servering	3
2.5.3	Bevillingshaver	3
2.5.4	Uklarerlig vandel	3
2.5.5	Virksomhetsoverdragelse	3
2.5.6	Endring av styrer eller stedfortreder	4
3	Saksbehandlingstid	4
4	Salg- og skjenketider (alkohol)	4
5	Salg av tobakksvarer	5
6	Internkontroll	5
7	Kontroll og avvikshåndtering	5
7.1	Prikkbelastning	5
7.2	Inndragning av bevilling	6
8	Gebyr	6
9	Delegering av myndighet	7
10	Lover, regler og veiledere	7

1 Bakgrunn og forklaring

Oppdal kommune sin alkoholpolitikk skal i bevillingsperioden bygge på alkohollovens formål om å begrense skader forårsaket av alkoholbruk.

Med hjemmel i alkohollovens § 1-7d skal kommunen utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Alkoholloven setter rammene for hvordan alkoholpolitikken skal forvaltes. Innenfor lovens rammer er kommunene tillagt betydelig ansvar og stor frihet til å utforme egen alkoholpolitikk. Denne retningslinjen beskriver Oppdal kommunes alkoholpolitikk, og er et vedlegg til Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Retningslinjen er kommunens styringsdokument for forvaltning av alkoholpolitikken og er et viktig verktøy for næringens håndheving av alkohollovens bestemmelser.

2 Bevilling

2.1 Bevillingsperiode

Bevilling for salgs- og skjenkebevillinger etter alkoholloven § 1-6 gis for perioder inntil fire år med opphør senest 30. september året etter at nytt kommunestyre tiltrer. Dette betyr at alle salgs- og skjenkebevillinger kun er gyldig til og med denne datoen. Alle aktører må derfor søke om fornyelse av eksisterende bevilling.

Bevilling for enkeltanledning etter alkoholloven § 1-6 annet ledd siste punktum gis med en varighet på inntil 14 dager.

En serveringsbevilling i Norge gjelder løpende uten utløpsdato så lenge kravene oppfylles, og det ikke skjer endringer i eierskap.

2.2 Salgsbevilling

2.2.1 Fast bevilling (alminnelig)

- Salg av alkoholholdig drikke i butikk er lovregulert, det vil si når man kjøper drikken for å ta den med seg og drikke et annet sted. Dette er fastsatt i alkoholloven (§ 1-4 første ledd)
- Det kan søkes om bevilling for gruppe 1 (opptil 4,7% alkohol)
- Salgsstedene som tilbyr alkoholholdig øl i kjøleskap, skal til enhver tid også tilby alkoholfritt øl i kjøleskap
- Salgsbevilling for alkoholholdig drikk gis ikke til ubemannede butikker, bensinstasjoner eller kiosker

2.2.2 Enkeltanledning (kortvarig)

- Gjelder for salg av alkohol i gruppe 1 (opptil 4,7% alkohol)
- Bevillingen gis for ett spesifikt arrangement (for eksempel festival, konserter, osv.)
- Bevillingen kan gis for en bestemt del av året
- Bevillingsperioden er kort, ofte inntil 14 dager

2.2.3 Nettsalg

- Bevilling for omsetning via nettbutikk

- Utlevering skal skje i et bestemt lokale eller via Posten sin tjeneste (Post i butikk/hjemmelevering, samme ordning som vinmonopolet benytter)
- Hjemkjøring er ikke tillatt, det vil si en ordning der salgsstedet selv kjører varene hjem til kunden

2.2.4 Utvidet salgsbevilling: Innførsel og produksjon

- Som tillegg til vanlig salgsbevilling (gruppe 1)
- Tillatelse til import/tollfri innførsel og egen produksjon av alkohol til salg i egen virksomhet
- Produksjon må være en del av virksomhetens drift (for eksempel ciderproduksjon)

2.2.5 Salgsbevilling for gruppe 2 og 3 (Vinmonopolet)

- Omfatter alt salg av vin, brennevin i Norge
- Utstedes kun til Vinmonopolet, ikke til private aktører
- Må ha kommunal salgsbevilling i tillegg til statlig bevilling

2.3 Skjenkebevilling

2.3.1 Ordinær/fast bevilling (alminnelig)

- Skjenking er salg for drikking på stedet, for eksempel i en bar eller på en restaurant
- Skjenking krever både serveringsbevilling og skjenkebevilling, jf. alkoholoven § 1-4 annet ledd

2.3.2 For en bestemt del av året (sesongbasert)

- En variant av ordinær/fast bevilling der gyldighetsperioden begrenses til for eksempel en sesong
- Gir fleksibilitet etter lokale behov

2.3.3 Enkeltanledning (ambulerende/enkelt - midlertidig tillatelse)

- Enkeltanledning: For arrangementer åpne for offentligheten, som konserter, festivaler, utstillinger eller andre offentlige arrangement. En midlertidig tillatelse som gir arrangører rett til å skjenke alkohol ved en bestemt, men avgrenset begivenhet/arrangement. Skjenkesteder med eksisterende bevilling kan også søke om enkeltanledning om de midlertidig ønsker å utvide skjenkeområdet eller skjenketid
- Ambulerende: En bevilling som gir tillatelse til å servere alkohol ved én bestemt anledning. Det vil si arrangementer som er lukket for offentligheten. Den er ikke knyttet til et fast skjenkested, men følger arrangementet. Bevillingen brukes typisk ved private begivenheter som bryllup, konfirmasjon eller firmafest. Oppdal kommune har to ambulerende skjenkebevillinger som kan brukes samtidig

2.3.4 Innførsel og produksjon (utvidet skjenkebevilling)

- Kan kombineres med fast bevilling, og produktene må skjenkes på stedet som en del av virksomheten
- Bevillingen tillater innførsel av alkohol og/eller egen produksjon (for eksempel bryggeri, ciderproduksjon) for servering på stedet

2.4 Serveringsbevilling

- Alle serveringssteder som tilbyr kunder å spise og/eller drikke på stedet må ha serveringsbevilling. Dette gjelder uavhengig av om det serveres alkohol.

2.5 Søkeprosess og krav

- Må ha en styrer og stedfortreder (gjelder ikke enkeltanledning)
- Det innhentes uttalelse fra politiet, Nav og skatte- og avgiftsmyndighetene
- Bevillingssøker og personer med tilknytning til virksomheten må være egnet
- Alkoholloven § 1-7a angir faktorer som kan vektlegges i vurderingen
- Elektronisk søknadsskjema skal benyttes
- For nye etableringer kreves det godkjent brukstillatelse før søknaden blir behandlet.

2.5.1 Styrer og stedfortreder – salg og skjenking

- Må være ansatt på salgs- eller skjenkestedet eller være eier i virksomheten
- Må være over 20 år
- Begge må ha bestått kunnskapsprøve (gjelder ikke enkeltanledning)
- Må ha uklanderligandel
- Styrer har det daglige ansvaret for salget eller skjenkingen
- Stedfortreder tar over det daglige ansvaret for salget eller skjenkingen om styrer er fraværende
- Det skal pekes ut en ansvarshavende dersom styrer eller stedfortreder ikke er fysisk til stede

2.5.2 Styrer (daglig leder) og stedfortreder – servering

- Må være ansatt på serveringsstedet eller være eier i virksomheten
- Må være over 18 år
- Daglig leder må ha bestått etablererprøve
- Må ha uklanderligandel
- Har det daglige ansvaret for driften av serveringsstedet

2.5.3 Bevillingshaver

- Bevillingen gis til den som har den direkte økonomiske interessen i virksomheten – fysisk person (enkeltpersonforetak) eller juridisk enhet (for eksempel aksjeselskap) uavhengig av hvem som faktisk driver stedet

2.5.4 Uklanderligandel

- Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten jfr. alkoholloven § 1-7b og serveringsloven § 6
- Styrer og stedfortreder jfr. alkoholloven § 1-7c fjerde ledd
- Daglig leder og stedfortreder jfr. serveringsloven § 6

Kommunen gjør en konkret vurdering av om vandelskravet er oppfylt i hver enkelt sak.

2.5.5 Virksomhetsoverdragelse

- Innen 30 dager må ny eier sende melding til kommunen om overtagelsen og sende inn ny søknad om bevilling

- Dersom søknad om bevilling er innsendt innen 30 dager kan ny bevillingshaver drive på tidligere eiers bevilling i inntil tre måneder

2.5.6 Endring av styrer eller stedfortreder

- Ved endring i styrer eller stedfortreder må det snarest sendes inn en elektronisk søknad til kommunen

3 Saksbehandlingstid

- Søknader om faste bevillinger behandles fortløpende innen fire måneder
- Søknader om enkeltanledning/ambulerende bevilling behandles innen fire uker
- Saksbehandlingstiden regnes fra det tidspunktet kommunen har mottatt en komplett søknad
- Søknaden sendes på høring til aktuelle instanser. Behandlingstiden kan bli lengre hvis høringsinstansene bruker lang tid, har bemerkninger til søknaden eller det skjer endringer i søknaden underveis

4 Salg- og skjenketider (alkohol)

4.1 Salgstider

Salg og utlevering av alkohol i gruppe 1 (opptil 4,7% alkohol) kan skje på:

- hverdager fra klokken 08:00 til 20:00
- lørdager fra klokken 08:00 til 18:00
- dagen før helligdag fra klokken 08:00 til 18:00
- dagen før Kristi Himmelfartsdag fra klokken 08:00 til 20:00

Salg og utlevering av alkoholholdig drikk skal ikke skje på søndager og helligdager jfr. alkoholloven § 3-4a (1. januar, skjærtorsdag, langfredag, 2. påskedag, 1. mai, 17. mai, 2. pinsedag, 25. desember og 26. desember).

4.2 Skjenketider

- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 1 (opptil 4,7% alkohol) og 2 (mellom 4,7 % og 22 % alkohol) kan skje fra klokken 08:00 til 02:00.
- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 (mellom 22% og 60 % alkohol) kan skje fra klokken 13:00 til 02:00
- Skiheisnære områder: Skjenking av alkoholholdig drikk kan skje for gruppe 1 og 2 fra klokken 12:00 til 02:00 og gruppe 3 fra klokken 16:00 til 02:00. Med skiheisnære områder menes serveringssteder og publikumsarealer som ligger i direkte tilknytning til skiheiser og alpinbakker, herunder bunnstasjon, toppstasjon og naturlige ferdselssoner for skigjester.

Gjestene må avslutte inntak av alkohol senest 30 minutter etter skjenketidens utløp.

5 Salg av tobakksvarer

- Alle som ønsker å selge tobakk og/ eller tobakkssurrogater må registrere seg i Tobakkssalgsregisteret hos Helsedirektoratet
- Det er virksomheten som er juridisk ansvarlig for salgsstedet som er registreringspliktig. Dersom virksomheten har flere salgssteder, skal hvert enkelt salgssted registreres
- Oppdal kommune fører tilsyn med alle som er registrert
- Salgssteder må ha en internkontroll jf. tobakksskadeloven
- Utlevering av tobakk i selvbetjente løsninger med registrert fingeravtrykk anses som en godkjent måte å sjekke alder på ved salg av tobakk og tobakkssurrogater. Har ikke salgsstedet en slik løsning må det foretas en konkret fysisk vurdering av alder

6 Internkontroll

Bevillingshaver er ansvarlig for at virksomheten har et internkontrollsystem, jf. alkoholoven § 1-9 og forskriften kapittel 8. Internkontrollsystemet skal blant annet inneholde:

For salgs- og skjenkesteder skal internkontrollpermen inneholde følgende:

- Lovverk: Bevillingsvedtak, alkoholoven, alkoholforskriften og Oppdal kommune sin «Retningslinje for servering-, tobakk- og alkoholhåndtering 2026-2028»
- Oversikt over virksomheten: Organisasjonskart, kontaktinfo til daglig leder og tegning over skjenkeareal
- Kunnskap: Diplom for bestått kunnskapsprøve i alkoholoven for styrer og stedfortreder
- Rutiner, instruksjer, dokumentasjon på gjennomført opplæring med signatur fra ansatte, dokumentasjon for gjennomførte kurs og avviksskjema
- Systematisk og regelmessig gjennomgang og oppdatering av internkontrollpermen

7 Kontroll og avvikshåndtering

- Kommunen skal føre kontroll med salg og skjenking av alkohol og salg av tobakksvarer
- Dersom det avdekkes brudd vil bevillingshaver motta et brev med forhåndsvarsel om prikkbelastning fra kommunen der kopi av kontrollrapport er vedlagt. Bevillingshaver vil da få mulighet til å komme med en uttalelse
- Oppdal kommune vil deretter fatte enkeltvedtak om prikker

7.1 Prikkbelastning

Følgende overtredelser fører til tildeling av 1 prikk jfr. alkoholforskriften:

- Brudd på kravet om alkoholfrie alternativer
- Brudd på regler om skjenkemengde
- Konsum av medbrakt alkoholholdig drikk
- Gjester medtar alkohol ut av lokalet
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket
- Brudd på reklameforbudet
- Andre overtredelser som omfattes av alkoholoven

Følgende overtredelser fører til tildeling av 2 prikker jfr. alkoholforskriften:

- Det gis adgang til lokalet til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at personer som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet
- Mangler ved bevillingshavers internkontroll
- Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist
- Manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist
- Brudd på krav om styrer og stedfortreder
- Gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet
- Gjentatt diskriminering

Følgende overtredelser fører til tildeling av 4 prikker jfr. alkoholforskriften:

- Salg og utlevering til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler
- Skjenking til personer som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler
- Brudd på salgs-, utleverings- og skjenkebestemmelser
- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år
- Brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk

Følgende overtredelser fører til tildeling av 8 prikker:

- Salg, utlevering eller skjenking til personer som er under 18 år
- Brudd på bistandsplikten
- Brudd på kravet om forsvarlig drift
- Hindring av kommunal kontroll

7.2 Inndragning av bevilling

- Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år tildeles 12 prikker, skal Utvalg for drift inndra bevillingen for et tidsrom på en uke. Kommunen sender ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen. Blir det i løpet av toårsperioden tildelt flere enn 12 prikker, skal inndragningen øke tilsvarende
- Når 6 prikker er tildelt, innkalles bevillingshaver til møte med bevillingsmyndigheten
- Ethvert brudd på alkoholloven med tilhørende forskrifter samt overtredelse av regler i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, kan gi grunnlag for inndragning.
- En bevilling kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av det siste året

8 Gebyr

8.1 Salgs- og skjenkebevillingsgebyr

- Gebyret beregnes på grunnlag av salgsstedets omsetning i vareliter
- Gebyrsatsen reguleres årlig og kommer frem i alkoholforskriften kapittel 6 (gjelder ikke midlertidig endring i eksisterende bevilling og salgsbevilling enkeltanledning)
- Bevillingsgebyr for enkeltanledning settes ut fra arrangementskonsept

8.2 Omsetningsoppgaver - gebyrberegning

- Bevillingshaver sender omsetningsoppgave innen 31. mars med forventet omsetning inneværende år og faktisk omsetning forrige år
- Kommunen sender et gebyr basert på forventet omsetning inneværende år (forskudd) og justerer forrige års bevillingsgebyr basert på faktisk omsetning (etterskudd)

8.3 Enkelt anledning

- Gebyr for salgsbevilling enkeltanledning fastsettes til to ganger gebyret for ambulerende skjenkebevilling
- Gebyr for skjenkebevilling enkeltanledning (midlertidig endring i eksisterende bevilling) fastsettes til to ganger gebyret for ambulerende skjenkebevilling
- Gebyr for ambulerende bevilling settes til maksgebyret i alkoholforskriften § 6-2
- Gebyr for åpent arrangement følger minstegebyret i alkoholforskriften § 6-2

8.4 Tilsynsgebyr for salg av tobakk

- Gebyrsatsen reguleres årlig og kommer frem i Forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv.

9 Delegering av myndighet

9.1 Kommunestyret

- Vedtar alkoholpolitiske retningslinjer
- Vedtar antall ambulerende bevillinger

9.2 Utvalg for drift

- Vedtar søknader om salgs-, skjenke- og serveringsbevilling
- Vedtar saker som omhandler inndragning av bevilling
- Alle rapporter og delegerte saker som er behandlet etter alkoholloven skal refereres til utvalget

9.3 Kommunedirektøren

- Behandler melding om overdragelse/skifte av bevillingshaver
- Vedtar søknader om skjenkebevilling enkeltanledning og ambulerende bevilling
- Vedtar søknader om godkjenning av ny styrer og stedfortreder
- Vedtar tildeling av prikker iht. alkoholloven og alkoholforskriften
- Sender forhåndsvarsel om inndragning av bevilling
- Påser at kommunens kontroll av salgs- og skjenkebevillinger fungerer tilfredsstillende og i henhold til inngåtte avtaler og retningslinjer

10 Lover, regler og veiledere

- Lov om omsetning av alkoholholdig drikke m.v. (alkoholloven)
- Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikke m.v. (alkoholforskriften)
- Lov om serveringsvirksomhet (serveringsloven) - Lovdata
- Forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv - Lovdata

- [Lov om vern mot tobakksskader \(tobakksskadeloven\) - Lovdata](#)
- [Rusmiddelpolitisk handlingsplan - Oppdal kommune](#)
- [Kommuneplanens samfunnsdel - Oppdal kommune](#)
- [Guide til god internkontroll etter alkoholloven - Helsedirektoratet](#)